

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. зав. кафедри

О. В. Бяик

9 серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППП 1.02 ПЕДАГОГІКА

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014.04 Середня освіта (Математика)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Математика) другого рівня вищої освіти (магістр)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Педагогіка» для здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика).

Розробник: Стеценко Н.М. – к.п.н., доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Протокол №1 від 9 серпня 2022 року

В. о. зав. кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

_____ (Бялик О. В.)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету фізики, математики та інформатики

Протокол № 1 від 9 серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету фізики, математики та інформатики

_____ (Тягай І.М.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:		
Лекційні	14	4
Семінарські / Практичні	16	4
Самостійна робота	50	72
Індивідуальні завдання	10	10
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: забезпечення теоретичної і практичної підготовки здобувачів освіти до виконання функціональних обов'язків вчителя, вихователя, викладача в закладах освіти України; сприяння творчому розвитку особистості майбутнього фахівця, набуття компетентностей, необхідних для педагогічної діяльності.

Завдання:

- засвоєння здобувачами освіти основних положень і теорій сучасної педагогіки;
- розвиток системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості, потреби у самовдосконаленні;
- формування досвіду самооцінки і самоаналізу педагогічних явищ і ситуацій, умінь моделювати педагогічний процес;
- усвідомлене оволодіння професійними вміннями та навичками, необхідними для ефективної роботи у закладах освіти;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя.

Результати навчання за дисципліною:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен володіти програмними результатами навчання:

- планувати педагогічну діяльність, визначати і розв'язувати задачі, пов'язані з професійною діяльністю;
- застосовувати принципи та методи навчання і виховання в освітньому процесі;
- володіти інформацією чинних нормативних документів, що регламентують освітній процес в закладі загальної середньої освіти відповідно до кваліфікації;
- володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з суб'єктами освітнього процесу;
- використовувати традиційні та інноваційні форми, методи та засоби навчання;
- застосовувати інноваційні технології в організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти;
- відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності;
- володіти навиками планування та контролю навчальних досягнень учнів;
- розуміти особливості етичних норм, комунікації, взаємодії та співпраці в професійній діяльності;
- використовувати знання про психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу;
- виявляти готовність навчатися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

Мова навчання: українська

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину.

Поняття про народну педагогіку, етнопедагогіку та педагогіку як академічну науку. Етапи розвитку педагогіки. Предмет та основні завдання педагогіки.

Основні категорії педагогіки: виховання, навчання, освіта та розвиток, їх взаємозв'язок.

Система педагогічних наук, зв'язок педагогіки з іншими науками.

Педагогіка як наука і мистецтво виховання.

Педагогічні дослідження, їх роль у розвитку педагогічної науки. Методологія педагогічних досліджень. Етапи здійснення педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, бесіди, вивчення перспективного досвіду; вивчення документації та учнівських праць, опитування, методи моделювання педагогічних явищ, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Академічна доброчесність – пріоритетний принцип розвитку науки та освіти в Україні.

Тема 2. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.

Поняття про особистість, індивідуальність, індивід. Змістова характеристика понять: розвиток, соціалізація, виховання і формування. Сфери розвитку особистості. Психічний, фізичний, соціальний і духовний розвиток.

Основні об'єктивні і суб'єктивні фактори формування особистості, їх особливості і взаємозв'язок. Виховання – визначальний чинник формування особистості.

Роль діяльності і спілкування у розвитку особистості. Взаємообумовленість процесів виховання і розвитку, активна позиція особистості та її роль у процесі розвитку і виховання.

Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання. Вікові періоди розвитку особистості.

Теорії розвитку особистості.

Тема 3. Особливості педагогічної професії та формування особистості вчителя.

Суспільна зумовленість виникнення і становлення педагогічної професії. Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості педагога. Професійний стандарт за професіями “Вчитель початкових класів

закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)”.

Система педагогічної діяльності: викладання, виховання, класне керівництво, професійне самовдосконалення, організаторська, методична, позаурочна, науково-дослідна. Сутність педагогічної майстерності. Поняття про педагогічну компетентність, педагогічну культуру.

Педагогічне спілкування. Педагогічна етика та педагогічний такт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Тема 4. Проблема мети виховання у педагогіці. Мета виховання в сучасній школі.

Цілеспрямованість – найважливіша характеристика виховання. Поняття мети виховання. Об’єктивний характер мети виховання. Форми практичної реалізації мети виховання. Різні підходи до визначення мети виховання.

Цілі суспільні та цілі суб’єктивні. Ієрархія цілей. Генезис мети виховання в Україні. Відповідність мети виховання потребам і умовам сучасного етапу соціального розвитку Української держави. Державні документи про мету виховання. Всебічний розвиток особистості як соціальна мета виховання. Державні документи про мету виховання. Мета сучасного виховання.

Тема 5. Суть процесу виховання.

Різні підходи до трактування суті виховання. Теорії виховання. Процес виховання як закономірна, послідовна, неперервна зміна моментів розвитку взаємодіючих суб’єктів. Особистісно-орієнтовний підхід у вихованні. Педагогічна взаємодія у вихованні, суб’єкти виховання.

Особливості процесу виховання: цілеспрямований, двосторонній, довготривалий та безперервний, варіативний, багатофакторний.

Діалектика і рушійні сили процесу виховання. Демократичний і гуманістичний характер виховання. Самовиховання і перевиховання. Структура процесу виховання: мета, зміст, форми і методи, результат. Критерії вихованості. Діагностування вихованості учнів.

Тема 6. Закономірності та принципи виховання.

Закономірності процесу виховання. Об’єктивний характер закономірностей виховання. Поняття про принципи виховання. Загальні принципи виховання: цілеспрямованість, опора на позитивне у вихованні,

зв'язок з життям; єдність свідомості і поведінки; виховання у праці і колективі тощо.

Принципи сучасного виховання: національної спрямованості, культуро відповідності, гуманізації, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, цілісності, особистісної орієнтації, життєвої смислотворчості, полікультурності, технологізації, соціальної відповідальності, превентивності.

Тема 7. Зміст виховання в сучасній школі.

Поняття змісту виховання. Традиційні підходи до визначення змісту виховання: за напрямками виховання (розумове, фізичне, моральне, естетичне тощо) та видами культури (моральна, естетична, економічна, трудова іт.д.). Сучасне розуміння змісту виховання як системи загальнокультурних та національних цінностей. Зміст виховання як єдність ціннісного ставлення особистості до держави, людини, природи, праці тощо.

Основні орієнтири виховання в школі.

Тема 8. Засоби, форми організації та методи виховання.

Поняття про засоби, методи і прийоми виховання. Характеристика засобів виховання. Форми організації виховання учнів. Традиційні методи виховання в педагогіці, їх класифікація та характеристика. Інноваційні методи виховання. Народно-педагогічні методи виховання. Педагогічна майстерність використання різноманітних методів виховання учнів, їх оптимального поєднання. Технології сучасного виховного процесу.

Тема 9. Фізичний розвиток школяра та зміцнення його здоров'я.

Поняття фізичного розвитку і виховання. Оздоровчі, освітні і виховні завдання фізичного розвитку. Виховання в учнів ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я. Зміст фізичного виховання. Народно-педагогічні та сучасні засоби фізичного загартування підростаючого покоління. Форми і методи виховання в учнів ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я. Виховання здорового способу життя дітей в сім'ї і школі. Позакласна і позашкільна фізкультурно-оздоровча діяльність дітей.

Тема 10. Інтелектуальний розвиток особистості школяра. Формування основ наукового світогляду.

Поняття інтелектуального розвитку та розумового виховання. Завдання розумового виховання. Зміст розумового виховання. Виховання культури розумової праці. Форми і методи розумового виховання.

Поняття про світогляд та його функції. Структура світогляду: знання, погляди, переконання та ідеали. Види світогляду: буденний, релігійний, науковий. Шляхи формування світогляду школярів.

Тема 11. Соціальний розвиток особистості школяра. Виховання особистості в колективі.

Поняття про соціалізацію та соціальний розвиток особистості. Основні фактори впливу на соціалізацію особистості. Соціальна та громадянська активність та її формування в умовах сім'ї і школи. Організація соціально-комунікативної діяльності учнів. Соціальний розвиток учнів в процесі педагогічної роботи та методи його діагностики.

Проблеми взаємодії особистості і колективу. Загальні поняття про дитячий колектив, його ознаки та структура. Основні типи колективів. Динаміка та стадії розвитку колективу. Система перспективних ліній, традицій колективу. Принципи паралельної дії і єдності педагогічних вимог. Шляхи згуртування дитячого колективу. Гармонія розвитку колективу та особистості. Попередження негативних проявів поведінки окремими членами колективу (булінг, цькування, залякування).

Характеристика існуючих дитячих громадських організацій, їх завдання; напрями діяльності. Система учнівського самоврядування.

Тема 12. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання школярів.

Поняття про духовність і духовний розвиток, духовні цінності. Система духовних цінностей: загальнолюдські, культурно-національні, громадянські, родинні, особистісні. Шляхи виховання духовних цінностей.

Виховання в учнів ціннісного ставлення до людини. Поняття про мораль та моральне виховання. Шляхи і засоби виховання в учнів загальнолюдських цінностей.

Виховання в учнів ціннісного ставлення до культури. Естетичне виховання як складова духовної культури. Шляхи і засоби естетичного виховання у навчальній, позакласній і позашкільній роботі. Форми і методи естетичного виховання. Естетичне виховання на народних традиціях, національному мистецтві, фольклорі тощо.

Тема 13. Виховання громадянської культури школяра.

Громадянськість як інтегрована якість особистості. Завдання громадянського виховання. Виховання ціннісного ставлення до держави як мета громадянського виховання. Національна самосвідомість. Зміст

громадянського виховання. Шляхи формування громадянської культури у навчальній та виховній діяльності. Засоби, форми і методи виховання громадянської культури школяра.

Національно-патріотичне виховання учнів в школі. Мета, завдання та засоби національно-патріотичного виховання школярів. Зміст, форми і методи виховання зростаючих патріотів України.

Тема 14. Виховання в учнів ціннісного ставлення до праці. Система профорієнтації учнів у школі.

Працелюбність як національно-культурна цінність. Трудова діяльність як важливий фактор цілісного фізичного, інтелектуального, соціального та духовного розвитку особистості. Виховний потенціал трудової діяльності. Сутність і завдання трудового виховання. Зміст трудового виховання. Форми і методи виховання в учнів ціннісного ставлення до праці.

Поняття профорієнтації. Компоненти профорієнтації учнів: профінформація, профдіагностика, профконсультація, профвідбір і профадаптація.

Тема 15. Класний керівник як організатор навчально-виховного процесу з учнями.

Зміст педагогічної діяльності класного керівника. Функції класного керівника: виховна, розвиваюча, організаторська, стимулююча, діагностична, соціальна, координаційна, методична. Права і обов'язки класного керівника.

Напрями діяльності класного керівника: вивчення учнів, згуртування класного колективу, координація педагогічних вимог вчителів-предметників, налагодження співпраці з батьками і громадськістю.

Планування виховної роботи в класі. Вимоги до планування та його види. Організація життєдіяльності учнів класу, виховних заходів, спрямованих, зокрема, на попередження та профілактику виникнення боулінгу серед учнів класу та школи.

Діагностика фізичного, інтелектуального, соціального і духовного розвитку учнів класу.

Виявлення сімей, які мають проблему насильства, та здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї.

Тема 16. Родинне виховання особистості школяра. Співпраця сім'ї і школи.

Сутність родинного виховання. Виховання в сім'ї – першооснова розвитку дитини. Вплив атмосфери сімейного життя, сімейних цінностей,

загальної культури батьків, системи взаємин на виховання дитини.

Сучасні проблеми родинного виховання. Співпраця школи з сім'єю. Форми і методи взаємодії школи і сім'ї. Батьківські комітети. Формування педагогічної культури батьків. Організація діяльності щодо запобігання та протидії домашнього насильства.

Участь громадськості у вихованні дітей. Види громадських організацій. Спільна діяльність школи, сім'ї та громадськості в організації дозвілля і відпочинку дітей, оволодінні суспільним досвідом, збереженні і розвитку національної культури,.

Тема 17. Позакласна і позашкільна виховна робота.

Поняття про позакласну і позашкільну навчально-виховну роботу. Особливості і відмінності позакласної і позашкільної роботи. Принципи організації позакласної роботи. Форми організації позакласної роботи.

Позашкільні навчально-виховні заклади, їх види. Зміст роботи позашкільних установ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Тема 18. Предмет і основні категорії дидактики. Процес навчання, його структура.

Виникнення і розвиток дидактики як теоретичного компоненту педагогіки, що вивчає проблему навчання та освіти. Загальна теорія навчання і методики окремих предметів з основ наук, їх взаємозв'язок.

Основні категорії дидактики: процес навчання, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання.

Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів, його основні ознаки.

Двосторонній характер процесу навчання: єдність викладання та учіння. Структура процесу навчання.

Основні функції навчання (освітня, розвиваюча, виховуюча) та їх взаємозв'язок. Суперечності та рушійні сили процесу навчання.

Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування та застосування знань і умінь у практичній діяльності.

Роль стимулів та мотивів у навчанні школярів. Характеристика стимулів і мотивів навчання.

Тема 19. Різні типи навчання.

Особливості пояснювально-ілюстративного (інформаційного) типу

навчання. Проблемно-пошуковий, дослідницький підхід до навчання. Поняття про проблему, проблемну ситуацію в навчанні. Рівні проблемності у навчанні. Організація проблемно-пошукової діяльності, включення елементів дослідництва в навчальний процес. Оптимальне поєднання пояснювально-ілюстративного та проблемного навчання.

Основи програмованого навчання. Концепція програмованого навчання. Машинне і безмашинне програмування. Способи програмування: лінійне, розгалужене, змішане. Навчання алгоритму і алгоритм навчання. Перспективи розвитку і застосування програмованого навчання. Комп'ютеризація навчання. Сутність модульно-розвиваючого навчання, способи його реалізації в сучасній школі.

Тема 20. Закономірності і принципи навчання.

Поняття про закономірності навчання, основні закономірності процесу навчання та їх характеристика.

Визначення принципів навчання як вихідних положень, що визначають характер пізнавальної діяльності учнів і технології діяльності учителя.

Традиційні принципи навчання: зв'язку з життям, послідовності і систематичності, виховуючий характер навчання, науковість, систематичність, наочність, міцність знань, умінь і навичок, доступність, активність у навчанні, індивідуалізація навчання тощо.

Тема 21. Зміст освіти в сучасному закладі загальної середньої освіти.

Наукові основи змісту освіти в цивілізованому суспільстві. Теорії змісту освіти. Зміст освіти в сучасному закладі загальної середньої освіти, його основні компоненти. Загальна та професійна освіта. Оновлення змісту освіти відповідно до Концепції Нової української школи, заснованого на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві. Ключові компетентності Нової української школи.

Державні стандарти змісту освіти. Навчальний план для різних типів освітніх закладів України. Науково-педагогічні основи навчального плану. Принципи його побудови. Типи планів. Навчальні програми, принципи їх побудови, вимоги до програм, їх структура. Види навчальних підручників для шкіл України. Нові навчальні книги для шкіл.

Тема 22. Методи і засоби навчання та активізації пізнавальної діяльності учнів.

Визначення методу навчання. Прийом як складова частина методу і як

самостійна дидактична категорія. Різні підходи до класифікації методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: за джерелами знань, за особливостями діяльності учителя і учня, за характером пізнавальної діяльності учня; методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю у навчанні.

Роль та значення засобів навчання в організації і здійсненні навчально-пізнавальної діяльності учнів. Класифікація засобів навчання. Натуральні об'єкти, схематичні зображення, електронні та звукотехнічні засоби. ТЗН, навчальні кабінети, комп'ютери.

Тема 23. Організаційні форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Форми організації навчального процесу. Історичний розвиток організаційних форм навчання. Виникнення і розвиток класно-урочної системи навчання в Україні. Основні існуючі форми організації навчального процесу (урок, екскурсія, домашні завдання, самостійна робота, додаткові заняття, факультативи, практикуми, семінари, лекції та ін.), їх характеристика.

Форми організації діяльності учнів на уроці: індивідуальна, парна, групова, колективна.

Сучасні системи навчання: модульно-розвивальна, лекційно-семінарська, цикло-блокова.

Тема 24. Урок в сучасній школі.

Урок як основна форма навчання в школі. Вимоги до сучасного уроку.

Традиційна типологія уроків. Структура уроку в залежності від його мети. Підготовка учителя до уроку та її основні етапи.

Удосконалення уроку – найголовніша і найактуальніша проблема сучасної стратегії освіти. Шляхи удосконалення уроку. Нетрадиційні уроки в школі.

Тема 25. Контроль навчальних досягнень учнів.

Поняття контролю та його значення у педагогічному процесі. Функції контролю. Оціночні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів. Педагогічні вимоги до перевірки. Методи контролю та види його здійснення на різних ступенях навчання.

Оцінювання навчальних досягнень учня, його призначення. Критерії якості знань і навичок учнів. Характеристика бальної системи оцінювання.

Рівні навчальних досягнень. Атестація учнів. Зовнішнє незалежне оцінювання учнів у закладах освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ШКОЛОЗНАВСТВО

Тема 26. Система освіти в Україні.

Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України, її складники та рівні.

Повна загальна середня освіта трьох рівнів: початкова освіта тривалістю чотири роки; базова середня освіта тривалістю п'ять років; профільна середня освіта тривалістю три роки.

Освіта осіб з особливими освітніми потребами, інклюзивне навчання, спеціалізована освіта.

Учасники педагогічного процесу. Діяльність школи як відкритої соціально-педагогічної системи. Соціальна робота, виховання в сім'ї, педагогічна підтримка сім'ї, співробітництво школи і сім'ї у вихованні дітей, роль дитячих і громадських організацій у вихованні дітей. Сфери діяльності та функції соціальних інститутів і соціальних працівників.

Тема 27. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і закладами освіти.

Поняття про управління. Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Основні функції управління. Органи управління освітою та управління закладом освіти: державні і громадські. Демократизація управління системою освіти. Управління закладом освіти. Педагогічна рада в школі та рада школи, їх функції, зміст і форми діяльності.

Тема 28. Керівництво закладом загальної середньої освіти.

Поняття про керівництво. Керівництво закладом загальної середньої освіти. Внутрішньошкільне керівництво і контроль. Керівник закладу освіти, його повноваження. Планування роботи закладу освіти. Принципи і методи внутрішшкільного керівництва, його зміст та форми реалізації.

Організація внутрішшкільного контролю за діяльністю учителів, вихователів, класних керівників, методоб'єднань, форми контролю та їх вдосконалення.

Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

Проблеми підвищення кваліфікації, вивчення, узагальнення і

поширення перспективного досвіду вчителів і педагогічних колективів, впровадження в практику роботи закладів освіти досягнень педагогічної науки як основні завдання удосконалення професіоналізму вчителів. Залучення учительських кадрів до педагогічного пошуку, дослідження актуальних проблем навчання і виховання учнівської молоді, вдосконалення педагогічного процесу, відродження української культури та ін.

Критерії та етапи вивчення перспективного педагогічного досвіду. Форми поширення досвіду. Діяльність кращих шкіл України, особливості роботи вчителів-новаторів.

Тема 30. Шкільна документація.

Види шкільної документації. Загальношкільна документація. Документація вчителя та класного керівника. Правила ведення шкільної документації. Збереження шкільної документації.

Структура залікового кредиту курсу

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Σ	у тому числі					Σ	у тому числі				
		л	пр	лз	ін	ср		л	пр	лз	ін	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину		2						2				2
Тема 2. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.			2									2
Тема 3. Особливості педагогічної професії та формування особистості вчителя						2						2
Тема 4. Проблема мети виховання у педагогіці. Мета виховання в сучасному освітньому закладі.		2	2			2			2			2
Тема 5. Сутність процесу виховання.						2						
Тема 6. Закономірності та принципи виховання.						2						
Тема 7. Зміст виховання в сучасному освітньому закладі.			2			2						4

Тема 8. Засоби, форми організації та методи виховання.		2				2					2
Тема 9. Фізичний розвиток школяра та зміцнення його здоров'я						2					2
Тема 10. Інтелектуальний розвиток особистості школяра. Формування основ наукового світогляду						2					4
Тема 11. Соціальний розвиток особистості школяра. Виховання особистості в колективі			2			2					4
Тема 12. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання						2					4
Тема 13. Виховання громадянської культури школяра.						2					4
Тема 14. Виховання в учнів ціннісного ставлення до праці. Система профорієнтації учнів.						2					
Тема 15. Класний керівник як організатор педагогічного процесу з учнями.						2					2
Тема 16. Родинне виховання особистості школяра. Співпраця сім'ї і школи.			2			2					2
Тема 17. Позакласна і позашкільна виховна робота.						2					2
Тема 18. Предмет і основні категорії дидактики. Процес навчання, його структура.		2	2					2			2
Тема 19. Різні типи навчання						2					2
Тема 20. Закономірності і принципи навчання.											2

Тема 21. <i>Зміст освіти в сучасному освітньому закладі.</i>		2				2						2
Тема 22. <i>Методи і засоби навчання та активізації пізнавальної діяльності учнів.</i>		2				2						4
Тема 23. <i>Організаційні форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.</i>			2			2						4
Тема 24. <i>Урок в сучасному освітньому закладі.</i>			2					2				2
Тема 25. <i>Контроль навчальних досягнень учнів.</i>						2						2
Тема 26. <i>Система освіти в Україні.</i>						2						2
Тема 27. <i>Загальні основи управління. Принципи управління освітою.</i>						2						2
Тема 28. <i>Керівництво освітніми закладами.</i>		2				2						2
Тема 29. <i>Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.</i>						2						2
Тема 30. <i>Шкільна документація</i>						2						2
Всього годин	90	14	16		10	50	90	4	4		10	72

Тематика практичних занять

Тема 1. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень.

Тема 2. Розвиток, формування і виховання особистості. Провідна роль виховання.

Тема 3. Проблема мети та завдань виховання у суспільстві.

Тема 4. Суть і зміст процесу виховання в сучасному закладі освіти.

Тема 5. Предмет і основні категорії дидактики. Суть процесу навчання.

Тема 6. Зміст освіти в сучасній школі.

Тема 7. Організаційні форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 8. Контроль навчальних досягнень учнів.

Самостійна робота здобувача освіти передбачає виконання студентом запланованих завдань під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи є засвоєння навчальної програми в повному обсязі та послідовне формування у студентів

самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами самостійної роботи студента під час вивчення дисципліни «Педагогіка» є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання відповідно до робочої програми;
- підготовка до практичних занять та виконання домашніх завдань;
- опрацювання вивченого матеріалу дисципліни перед виконанням поточного контролю та підготовка до підсумкового контролю.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає представлення короткого виховного епізоду у вигляді відеоролика (3-5 хв.):

- назва відеоролика, автор;
- звукове та текстове оформлення;
- оригінальність;
- мораль або висновок.

У зйомках відеороликів можуть бути задіяні актори, або ж можуть бути використані можливості мультиплікації.

Наприклад, можна написати сценарій відеоролика на притчу «**Цвяхи в паркані**» і зняти його:

Вступ (може бути голос за кадром): Виховання особистості важке і складне завдання, його ефективність залежить від багатьох факторів, але ведучу роль відіграють методи виховання та вихователь, який уміє їх творчо застосовувати.

Хід дії: Жив-був юнак з поганим характером. Батько дав йому повний мішок цвяхів і сказав:

- Забивай один цвях у паркан кожен раз, коли втратиш терпіння або посваришся з ким-небудь.

У перший день син забив у паркан 37 цвяхів.

До кінця тижня кількість забитих цвяхів зменшувалася, оскільки юнак робив зусилля і стримував свої гнівні імпульси.

Він зрозумів, що простіше контролювати себе, ніж забивати цвяхи.

Нарешті, настав той день, коли юнак не забив у паркан жодного цвяха.

Тоді він прийшов до батька і повідомив йому цю новину.

Батько сказав юнаку: «А тепер виймай по одному цвяху з паркану, кожен раз, коли не втратиш терпіння і стримаєш свій гнів».

Нарешті, настав той день, коли юнак зміг сказати батькові, що вийняв всі цвяхи.

Батько привів сина до паркану:

- Сину, ти прекрасно впорався з моїм завданням, але подивись, скільки дірок залишилось у паркані! Він ніколи вже не буде таким, як раніше. Коли ти з кимось сварись і говориш йому що-небудь зле, ти залишаєш йому рани як ті, що у паркані. Ти можеш встромити в людину ніж і потім, вибачившись, витягти його, але назавжди залишиться рана. І буде не важливо, наскільки

щиро ти попросиш пробачення. Рана залишиться. Рана, завдана словами, заподіює ту ж біль, що й фізична.

«А що ж мені робити з отворами в паркані, які залишилися після цвяхів?», - запитав син. Батько відповів: "А от з ними тобі доведеться жити все життя".

Висновок: Життя не чернетка. Зробленого не викреслиш. Працюйте над собою. Робіть гідні вчинки. І світ стане трішки кращим, трішки добрішим...

ІНДЗ оцінюється у 10 балів:

1. Якість оформлення ІНДЗ - 1 бал
2. Логічність і послідовність викладення матеріалу - 1 бал
3. Повнота розкриття теми - 1-2 бали
4. Самостійний і творчий підхід до аналізу досліджуваної проблеми -1-2 бали
5. Грамотність тексту - 1 бал
6. Посилання на першоджерела - 1 бал
7. Ґрунтовний висновок - 1 бал
8. Своєчасність здачі ІНДЗ - 1 бал

Методи навчання: традиційні: лекції різних типів, розповідь, бесіда, диспут, вправи тощо; інноваційні: інтерактивні лекції, проблемні лекції, розв'язування педагогічних ситуацій, робота в малих групах, ділові ігри, робота в інтернет просторі.

Методи оцінювання результатів навчання: поточне тестування за кожен модуль і підсумковий тест, оцінювання активності під час семінарських занять, оцінки за ІНДЗ, ведення термінологічного словничка, складання кросвордів.

Загальні критерії оцінювання:

1. Наявність розгорнутої відповіді на теоретичні питання практичного заняття.
2. Висунення проблеми, поєднання теоретичного матеріалу з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності.
3. Активна участь в обговоренні теоретичних питань на занятті.
4. Виступ з доповіддю.
5. Змістовність виступу, аргументованість.
6. Культура мовлення (дикція, виділення головного, чіткість, послідовність, чистота мови тощо).
7. Вміння вільно триматися перед аудиторією.
8. Належне оформлення виконання практичних завдань. Звіт за їх виконання.

Критерії оцінювання практичних занять:

1 бал – студент погано володіє теоретичним матеріалом, не може дати чіткі, змістовні відповіді на питання, план практичного заняття відсутній, практичні завдання не виконані. У командній роботі займає пасивну позицію. Звіт за виконання практичної роботи не оформлений.

2 бали – студент володіє теоретичним матеріалом на елементарному рівні, працює в команді, але при відповіді на теоретичні питання допускає помилки, не дотримується чистоти мовлення, практичні завдання виконані частково. Звіт не оформлений.

3 бали – студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; бере активну участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, працює в команді, але завдання практичного характеру мають репродуктивний характер, творчість та ініціатива відсутні, звіт оформлений недбало та зданий невчасно.

4 бали – студент правильно дає відповідь на питання теоретичного характеру, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, бере активну участь в командній роботі, але практичні завдання не містять елементів творчості, виконані по шаблону. Звіт зданий вчасно, але оформлений поверхово, не містить глибоких висновків.

5 балів – студент правильно дає відповідь на питання теоретичного характеру, практичні завдання виконує вчасно; бере активну участь у командній роботі. Виконані практичні завдання містять елементи творчості, але в окремих випадках спостерігається шаблонний підхід. Звіт зданий вчасно, оформлений належним чином.

6 балів – студент має глибокі теоретичні знання з теми, вміє поєднувати теоретичний матеріал з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності, у командній роботі займає лідерські позиції; виконання практичних завдань характеризується творчістю, нестандартними підходами до розв'язання педагогічних ситуацій. Висновки по лабораторній роботі глибокі та змістовні. Звіт зданий вчасно.

*Примітка** Кожне заняття включає виконання тестових завдань. Сумарна кількість балів за заняття – 8 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ПР 1	ПР 2	ПР 3	ПР 4	ПР 5	ПР 6	ПР 7	ПР 8	СР	ІНДЗ	ПК	Сума
8	8	8	8	8	8	8	8	16	10	10	100

Шкала оцінювання:

90 – 100 % – *відмінно (A)*;

75 - 89 % – *добре (BC)*;

60 – 74 % – *задовільно (DE)*;

35 – 59 % – *незадовільно* з можливістю повторного складання (*FX*);

1 – 34 % – *незадовільно* з обов'язковим повторним курсом (*F*).

Методичне забезпечення: мультимедійні засоби (електронні підручники, словники, енциклопедії, відео-, та аудіо матеріали; ресурси Інтернету). Ефективно використовується інформаційно-освітнє середовище для підтримки очної та заочної (дистанційної) форм навчання, розміщеного на платформі дистанційного навчання «Moodle», яка є засобом отримання студентами необхідної інформації, активізації, комунікації (зокрема, у ситуації викладач – студент), перевірки знань, умінь та навичок.

Рекомендована література (основна)

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с
3. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології : навчальний посібник / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак: М-во освіти України. - Київ: Книга Пам'яті України: Просвіта, 2000. - 368 с.
4. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка : навчальний посібник / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005.
5. Педагогіка. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. — К.: Знання-Прес, 2003. — 418 с.
6. Педагогіка. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 3-є видання, доповнене, 2001 р. - 608 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка [Текст]: Навчальний посібник рек. МОН України для студентів ВНЗ /Фіцула М.М. – вид. 3-є, переробл.і доп. – Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2008. – 230 с.

8. Ягупов В.В. Педагогіка : навч. посібник / В.В. Ягупов. – К.: Либідь, 2003. – 560с.

Допоміжна література

1. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки [Текст]: Навчальний посібник рек. МОН України для студентів ВНЗ /Омелян Вишневський. – Вид. 3-тє, доопрац. І доп. – Київ.: Знання, 2008. – 566 с.

2. Волкова Н.П. Педагогіка [Текст]: Навчальний посібник /Н.П.Волкова. – 2-е вид. перероб., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 615 с.

3. Галузьяк В.М. Педагогіка: Навчальний посібник /В.М.Галузьяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. Вінниця.: ДТ «Державна картографічна фабрика», 2006. – 400 с.

4. Галус О.М., Шапошнікова Л.М. Порівняльна педагогіка. Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2006. – 215 с.

5. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів ВНЗ. К.: Освіта України, 2006. – 528 с.

6. Кузьмінський А.І. Педагогіка у запитаннях і відповідях [Текст]: Навчальний посібник рек. МОН України для студентів ВНЗ /А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко – К., Знання, 2006. – 311 с.

7. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник /А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко – К., Знання, 2007. – 447 с.

8. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навчальний посібник рек. МОН України для студентів ВНЗ /М.В.Левківський, - 3-е вид., переробл. Та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 188 с.

9. Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації [Текст]: Практикум: доп. МОН України /В.Л.Омеляненко, А.І.Кузьмінський, Л.П.Вовк. – Вид. 2-е, випр.- К.: Знання – Прес, 2006 – 423 с.

10. Омеляненко В.Л. Педагогіка:тестові завдання [Текст]:навчальний посібник рек. МОН України /В.Л.Омеляненко - К.: Знання, 2008 – 391 с.

11. Омеляненко В.Л. Педагогічна мудрість віків. [Текст]: навчальний посібник рек. МОН України /В.Л.Омеляненко, А.І.Кузьмінський,– К.: Знання, 2009 – 411 с.

12. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії [Текст]: Навчальний посібник рек. МОН України для студентів ВНЗ /Фіцула М.М. – вид. 3-е, переробл.і доп. – Тернопіль: - Богдан, 2007. – 168 с.

Інтернет-ресурси

1. Закон України "Про загальну середню освіту". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/651-14>

2. Закон України "Про освіту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
4. Навчальні програми. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
5. Основи дидактики - Чайка В.М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/340-osnovi-didaktiki-chayka-vm.html>
6. Педагогіка - Зайченко І.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/344-pedagogka-zaychenko-B.html>
7. Педагогіка - Максимюк С.П. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/344-pedagogka-zaychenko-B.html>
8. Педагогіка - Мойсеюк Н.С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/347-pedagogka-moyseyuk-n.html>
9. Педагогіка - Фіцула М.М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html>
10. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-p>
11. Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня" зі змінами внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664, наказом МОН України від 12.12.2014 № 1465, наказом МОН України від 07.08.2015 № 855
12. Про затвердження професійного стандарту за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста). Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020 № 2736-20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20>